

SOFIA

M. T. 1921

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C29

ASIA: 1

Min. Tannerin raportit

net 11-6 1921

Sofia

LÉGATION DE FINLANDE

No S 21.

87/188 Sal.	21
14/12-21	12
5	C 22 1.

Herr Minister,

Öfversändande härmed i tre exemplar mina rapporter Nrs S 1, 2, 3, ~~4~~, 5 och 6 af resp. 28, 29 oktober, 1, 2, ~~3~~, och 6 november d.ä., har jag äran hemställa, att Herr Ministern godhetsfullt ville låta tillställa Republikens president ett exemplar af hvarje rapport.

Mottag, Herr Minister, försäkran om min utmärkte högaktning

Sofia den 8 november 1931.

V. J. Aarnio

Herr Dr R. Holsti,
Finlands Utrikesminister,
etc. etc. etc.

Helsingfors.

FINLANDS CHARGE D'AFFAIRES' a.1. I Sofia RAPPORT No S 1.

Ss. 1-5.

Mordet på krigs-
ministern Dimitroff.

— Den bulgariska bonderegeringen Stambullisky har - med de okultiverade männens vanliga egenskap att icke förstå att vara rädda för öfverhufvudtaget rådgöring alla af politiska konsekvenser - som en oveten klassregering drifvit rikets affärer på ett öfvervägande olyckligt sätt.

ULKOASIAINMINISTERIO		
87/588	Sal.	D. 19 2/1
14/12-21	12	Litt.
5	C 22.	1.

Inrikespolitiken har af dem skötts mer eller mindre ad hoc på basen af nästan permanent krigstillstånd. Utrikespolitiken åter har gått ut på, att genom servil inställsamhet förvärfva ententemakternas nådiga eftergifvenhet och beskydd. Stambulliskys upprepade Canossa-resor till västmakterna och grannarna börja redan draga allmant löje öfver Bulgarien, men väcka därtill hos grannarna fruktan för att Bulgarien när nya planer på "nya likplundringar" efter gammalt godt Balkan-mönster. Finanspolitiken har drifvits som ett rent klassintresse, med t. ex. sädeshandelsⁿ och exportens monopolisering för staten. Ledningen af de komplicerade spannmålsförsäljningarna har lagts i händerna på fullkomligt okunniga partivänner, med den påföljd, att staten, genom Bulgariens skickligare grannars manipulationer, förlorat miljarder. I beskattningspolitiken har på äkta Balkan-hänsynslöst sätt städernas befolkning och öfriga personer hövande till de fria yrkena, fått släpa på de relativt tyngsta skatterna, medan bönderna sluppit undan med jämförelsevis obetydliga kontributioner.

Ensidigheten i politiken har gått så långt, att trots Stambulliskys försäkringar om obetingad undergifvenhet, makterna funnit skäl föreligga att upprepadt inblanda sig i Bulgariens politik och genom den internationella finanskommissionen yrkat på

att rikets finanser skola skötas på ett sätt, som icke för landet till säker fallit.

Missnöjet med Stambullisky-regeringen har sålunda varit allmänt inom och utom riket. —

Med denna uppfattning kom jag till Sofia den 26 oktober och har jag merendels fått den bekräftade här.

Med denna uppfattning ^{som} till bakgrund bör också mordet på bulgariske krigsministern Dimitroff bedömas. Regeringen påstår, att mordet var ett rent banditsträck. Men bulgarer och kolleger hafva däremot yttrat till mig, att det ligger politik under ogärningen. Mördarna äro alltjämt på fri fot, ehuru mordet begicks i åsyn af ett flertal människor, och ehuru en af de öfverlevande i den angripna bilen uppgifvit signalementet på de angripande.

- Mitt intryck är, att hatet mellan oppositionen-demokraterna och regeringspartiet-agrarerna är lika oförsonligt som mellan Greklands två partier. Under svåra villkor skall man sålunda arbeta här.

Ankomst till Sofia.

Den 25 oktober kl. 12 på dagen reste beskickningen med Simplon-expressen från Konstantinopel och anlände den 26 kl. 10 f.m. till Sofia. Svenska Beskickningen i Konspel hade haft godheten telegrafiskt anmoda svenske generalkonsuln i Sofia, hr Nedu Boyadgie, att skaffa beskickningen rum på hotel Union Palace. Vid framkomsten till hotellet meddelade emellertid portiern, att något rum ej fanns. Jag bad honom då att ställa mig i telefonförbindelse med svenske generalkonsuln. Denne kom efter en stund till hotellet. Han meddelade, att han varit på stationen, frågat sofvagnskonduktören, om jag var med, men fått till svar, att så ej var fallet. Då han fått svenske ministerns telegram, hade han besikt

utrikesministeriet, hvilket lofvat anmoda polisprefekten att rekvirera rum för mig. Vid undersökning på morgonen hade framgått, att polisprefekten rekviderat ett rum på ett litet hotel. De bättre hotellen voro upptagna af utlänningar och Stambulliskys partivänner, som i massa kallats till staden, för att celebrera krigsministerns begrafning. Generalkonsuln framhöll, att de bulgariska bönderna nuförtiden voro rika och immuna potentater, så dem fick man visst nog ej ut från Union Palace. Vi reste då till hotell Victoria, som befanns vara ett snuskigt, stinkande hål af frugalaste sort. Jag kunde ej undvika att uttala min lifliga förvåning öfver mottagandet, ty där kunde jag ej stanna. Jag ringde strax till min amerikanske kollega Green /med hvilken jag blifvit god vän i Bukarest/, omtalande situationen. Hr Green hade då godheten inbjuda mig att bo hos sig. Fruken Wells blef däremot tvungen stanna på hotel Victoria.

Hade icke hrr Green och Boyadgie varit så utsökta alskvärda och artiga mot den finska beskickningen, och därför kunnat känna sig sårade, om jag rest, hade jag handlat enligt min skyldighet ^{att} icke låta behandla oss som en stat af andra eller tredje ordningen, och ögonblickligen fortsatt till Bukarest. Ty en viss grad af courtoisie har den finska beskickningen rätt att vanta t. o. m. på Balkan.-

Möte med general-
sekreteraren Dobreff.

Den 27 oktober aflät jag till generalsekreteraren i utrikesministeriet i Sofia, minister Dobreff, /en f. d. konsul/, en note No 51 med bilagd kopia af lettres de creance, anhängande om uppgift om dag och tid, då jag kunde få företräde hos H. E. konseljpresidenten Stambullisky. Den 27 oktober mottog jag från hr Dobreff en note No 16509, i hvilken meddelades, att hr Dobreff "skulle hafva nöjet taga emot mig den 28 ds kl. 11 f. m. på utrikesministeriet".

På utfäst tid infann jag mig på Ministeriet, där jag fick vänta en kvart förrän hr Dobreff kom. Sedan vi afmätt utbytt hälsningar, frågade mig hr Dobreff, om Finland ansökt om agrément för mig hos bulgariska regeringen. Jag meddelade med anledning därpå, att jag i december förra året från mitt ministerium mottegit en skrifvelse, hvori meddelades, att agrément beviljats af kungl. regeringen och akkreditivet bilades. Brevet hade jag i Bukarest. Hr Dobreff genmålde härtill, att han och hans närmaste man voro nya på stället. Vid letande i dossierna hade de icke kunnat finna något om att agrément skulle beviljats mig. /Jag erinrade mig hvad min estnische kollega Hellat i Konstantinopel berättat mig om sina fåfänga försök i Sofia att förvärfva Bulgariens erkännande af Estlands själfständighet; de bulgariska auktoriteternas opinion utmynnade i uttalandet: "vi skulle gärna vilja, men hvad skall Ryssland säga". Också jag hade nu en liflig förbimmelse af att hr Dobreff helst hade velat sparka ut mig, för att vara det imaginära Ryssland till lags. / Ehuru icke viss därom, att jag ej /utan min förskyllan/ råkat ut i en dekonflikt /jag erinrade mig konfusionen ^{beträffande} Turkiet, från hvilken däraf följande blamage jag lyckligtvis räddades i sista stund genom de rumäniska vännerna/, ansåg jag mig böra insistera, upplysande om, att agrémentet bör hafva beviljats mellan den 14 oktober och 3 december förlidet år enligt för mig tillgängliga uppgifter. Hr Dobreff lofvade mig då leta ännu en gång i dossierna samt underrätta mig om resultatet.-

För att få helst ett litet samtal till stånd, frågade jag hr Dobreff, om något nytt framkommit angående mordet på krigsministern och fick till svar, att mördarna alltjämt befinna sig på fri fot, men att man antager, att det varit makedoniska komitad-

jis, som föröfvat mordet. /Hr Dobreff talar dåligt franska och hans utläggning af de olika synpunkterna angående mordet var så raddig, att det är för mig omöjligt referera innehållet i hans utläggning./

Hr Dobreff begick oförsiktigheten att fråga, om jag var väl installerad i Sofia, hvilket gaf mig anledning omnämna, att jag tack vare min personlige vän, amerikanske chargé d'affaires, hr Green, fått tack öfver hufvudet, men att jag icke ansåg mig kunna stanna där länge, enär min kollega gifvetvis främst måste tänka på att härbergera sina egna landsmän, som råkat i samma belägenhet som jag. Hr Dobreff lofvade då taga befattning med saken och anskaffe mig logis på något hotel.

Slutordöme: mottagandet från bulgarernas sida har varit utsökt tölpigt och oartigt, och jag hoppas innerligt bli förskonad från att framdeles nödgas besöka denna ryska filial och dess klumpiga auktoriteter.

Med anledning af dagens möte ville jag aflåta följande iltelegram: "Ulkoasiat Helsingfors 002 Iltelegraferas när var agremanng beviljats av Bulgarien Tanner"

Detta telegram fördes till telegrafan af amerikanska legationens vaktmästare, som efter en stund återkom, meddelande, att man upplyst honom om, att telegraafförbindelse mellan Bulgarien och Finland ej existerade.

Jag afsände då följande telegram:
"Finlandia Bukarest
002 Inhemta iltelegram inrapportera hit naer var agremanng beviljats av Bulgarien Jaemfoer ulkoasiats brev december Tanner "

- Sofia är kanske ej för ro skull betraktad som trumfen i Balkan-hasarden. Bra groft blir också det första intrycket man får på ort och ställe. Bäst handskas man väl därför med bulgarerna, om man tillämpar "tyska metoder".

Sofia den 28 oktober 1921.

N. Tanner

FINLANDS CHARGE D'AFFAIRES a.1. I SOFIA RAPPORT N:o 3.

Ss. 1-7.

samtal med minister
Kissimoff.

Den 28 oktober e.m. besökte jag min ende inflytelserike bekant bland de infödda i Bulgarien, minister /i Aten, ehuru ej agreerad/ Kissimoff. Statsministern-utrikesministern Stambullisky, som leke kan ett ord af främmande språk och icke lär begripa ett dugg af utrikespolitik, har attacherat hr Kissimoff vid sin person som tolk och utrikespolitisk rådgifvare. Af kollegerna i Sofia har jag fått höra, att hr Kissimoff är den enda funktionär i utrikesministeriet, med hvilken det öfverhufvudtaget isär sig att tala, och tillika den enda i ministeriet och i Bulgarien, hvilken /enligt bulgarers uttalande till mig/ äger hr Stambulliskys öra. 1.
Erinrande hr Kissimoff om våra angenäma samtal i Bukarest i januari, förde jag samtalet först in på Balkan-politiken. Sedan vi aborderat särskildt läget i Rumänien, Grekland och Turkiet och hr K-ff upprepadt försäkrat mig, att Bulgarien intet hellre önskade än att /trots Quadrilatär-frågan/ uppnå med Rumänien möjligast hjärtliga relationer, lancerade jag samtalet småningom öfver på min egen brännande fråga genom uttalandet, att jag gärna önskade lära känna också det arbetsamma och demokratiska bulgariska folket och dess politiska sträfvanen. Hr Kissimoff uttalade då: "Ja, den där frågan om agremanget, med den är det ju ett slarf, jag har sagt åt herrarna att leta fram de rätta dossieerna. Ty jag erinrar mig tydligt, att agremanget lemnats muntligt i september /-om hr K-ff menade

1/ Min bulgariske kollega i Bukarest, minister Nedkoff återkallades till Sofia redan före min afresa. Här har jag /liksom förut i Bukarest/ äfven erfärit, att hr N-ff rått sitt afsked, enär han ej kunnat förhindra signeringen af serbisk-rumäniska alliansen, och att han nu saknar inflytande.

87 588 Sat.

14/12-21

19

Lit.

5

C22

1920 eller 1921 föreföll vara likgiltigt/. Det måste finnas något därom också i dossieerna. Men om det också icke finnes något i dem, är det likgiltigt. Om Ni också icke hade fått agremang, är det likgiltigt. Ty konseljpresidenten känner Er och sätter stort värde på Eder, efter att jag refererat för honom våra samtal i Bukarest, hvilka voro af så stort intresse för oss bulgarer."- Jag tackade för komplimangerna /men tänkte i tysthet hvad jag hade rätt att tänka/ och förde samtalet öfver på de finansiella och ekonomiska frågorna, framhållande, att mig föreföll det, att de stater, som äro belägna ^{mellan} i öster, det i handelssankväm^{er} icke mera existerande Ryssland och, i väster, Skandinavien, Holland, Frankrike, Schweiz och Italien, råkat ^{ekonomiskt} i en/brydsam situation, som borde mana dem till ömsesidigt närmande och upptagande af direkta handelsrelationer, undvikande mellanhänder i London, Rotterdam och Hamburg. Valutakrisen gör handeln med de västliga staterna med hög valuta synnerligen oförmånlig och måste successivt skärpa valutakrisen, då ju i länderna med deprecierad valuta handelsbalansen alltjämt är genomgående starkt negativ. Härtill kommer, att ¹/de besegrade staterna segermakterna tilltvungit sig i fredsfördragen ställningen af mest gynnad nation, utan reciprocitet, hvarför det förefaller som om de besegrade staterna äfven af denna anledning borde söka värna sina handelsintressen och söka leda sin import och export öfver till de stater, som ställde sig på reciprocitetens grundval. För att exemplifiera detta, anförde jag, att ju mellan Finland och Bulgarien kunde uppstå ett för båda stater antagligen mycket förmånligt handelsutbyte, om de båda staternas regeringar ville besluta sig för att ömsesidigt bevilja hvarandra förmå-

nen af mest gynnad nation i handelspolitiskt hänseende. Ty dels voro ju produktionskostnaderna för t.ex. finskt papper och cellulosa samt bulgarisk säd och tobak lägre än inom de västliga staterna, dels kunde ju för importen och exporten erhållas på reciprocitetens grundval förmånligare villkor, än om Bulgarien importerade sina behof och exporterade sina produkter till t.ex. västmakterna, där det gällde för Bulgarien att erlägga maximala taxor, och hvarför således de bulgariska produkterna på världsmarknaden komme att behäftas med ett prisöfverskott af maximaltaxornas belopp, om handeln ~~äfr. förfarande~~ leddes öfver segerstaterna. Allt detta syntes mig tala för, att Bulgarien borde dirigera sin handel till de stater, hvilkas valuta var deprecierad som Bulgariens, och hvilka beviljade Bulgarien förmånen af mest gynnad nation, sålunda undvikande, att handelsvinsten till stor del fastnade i mellanhänder, priset höjdes och konkurrensmöjligheterna inskränktes. Hr Kissimoff, som mycket intresserad följt med mitt anförande, konstaterade, att jag hade alldeles rätt i mitt resonemang. För att ytterligare pigga upp hr K-ff /, som jag visste skulle berätta allt detta åt "diktatorn" Stambolisky, tillade jag: "La vous avez évidemment aussi un moyen de trancher la main mise sur votre travail et d'échapper par le traité de Neuilly et d'échapper à un double chantage". - Hr K-ff föreföll nu att vara till den grad belåten, att jag riskerade fråga: "Tror Ni, att Kgl. regeringen vore disponerad på grundval af reciprocitet bevilja Finland förmånen af mest gynnad nation i fråga om importen af landets naturliga exportprodukter." Hr Kissimoff svarade, att därom ej kunde råda tvifvel. Jag frågade då vidare hr K-ff, huruvida ej en dylik formalitet kunde ordnas utan

stora förhandlingskommitteer, redan under min vistelse i Sofia, genom t. ex. växlande af noter. Hr K-ff svarade, att så kunde ju godt förfaras, ty med de neutrala staterna hade handelsrelationerna provisoriskt ordnats på notväxlingens väg. Bulgariska regeringen hade nämligen ej ännu haft tid att utarbeta planerna för nya handelsfördrag, hvaremot de gamla handelsfördragen uppsagts.

Jag sökte nu få genom hr K-ff någon inblick i Bulgariens tullpolitik, men räddade han sig in i frågorna, och fick jag intrycket, att han ej var vidare hemma i dessa frågor, hvarför jag i stället bad honom hafva godheten lemna mig vid tillfälle till läns de senaste lagstiftningsakterna på detta område, uttalande förhoppningen, att språket ej skulle bereda mig öfvervinneliga svårigheter, om akterna ej förelågo på franska.

Jag framhöll så vidare, att Bulgarien med temligen stor säkerhet kunde påräkna att erhålla sitt pappersbehof från Finland. Särskildt vårt cigarett-papper borde intressera Bulgarien, ty med våra kvalitetsvaror kunde ej andra staters pris nu konkurrera; detta hade framgått bl. a. genom våra med rumäniska regiet nyligen avslutade affärer, hvilka omfattade i bulgariskt mynt omkring 60 miljoner levas. Hr K-ff föreföll mycket intresserad, men antydde, att Tcheckoslovakiet kunde leverera mycket billigt cigarett-papper, hvartill jag genmålde, att tcheckerna i alla fall fallit i konkurrensen i Bukarest. Ville Bulgarien hålla sig till tcheckiskt cigarett-papper, så var det säkert, att de fingo betala en rundlig provision utöfver det finska originalpriset. Hr K-ff alluderade nu på tidningspapper, hvartill jag genmålde, att transportkostnaderna och det förhållandet, att de finska fabriker-
mas

stora förhandlingskommitteer, redan under min vistelse i Sofia, genom t.ex. växlande af noter. Hr K-ff svarade, att så kunde ju godt förfaras, ty med de neutrala staterna hade handelsrelationerna provisoriskt ordnats på notväxlingens väg. Bulgariska regeringen hade nämligen ej ännu haft tid att utarbeta planerna för nya handelsfördrag, hvaremot de gamla handelsfördragen uppsagts.

Jag sökte nu få genom hr K-ff någon inblick i Bulgariens tullpolitik, men räddade han sig in i frågorna, och fick jag intrycket, att han ej var vidare hemma i dessa frågor, hvareför jag i stället bad honom hafva godheten lemna mig vid tillfälle till läns de senaste lagstiftningsakterna på detta område, uttalande förhoppningen, att språket ej skulle bereda mig öfvervinneliga svårigheter, om akterna ej förelågo på franska.

Jag framhöll så vidare, att Bulgarien med temligen stor säkerhet kunde påräkna att erhålla sitt pappersbehof från Finland. Särskildt vårt cigarett-papper borde intressera Bulgarien, ty med våra kvalitetsvaror kunde ej andra staters pris nu konkurrera; detta hade framgått bl. a. genom våra med rumäniska regiet nyligen avslutade affärer, hvilka omfattade i bulgariskt mynt omkring 60 miljoner levas. Hr K-ff föreföll mycket intresserad, men antydde, att Tcheckoslovakiet kunde leverera mycket billigt cigarett-papper, hvartill jag genmålde, att tcheckerna i alla fall fallit i konkurrensen i Bukarest. Ville Bulgarien hålla sig till tcheckiskt cigarett-papper, så var det säkert, att de fingo betala en rundlig provision utöfver det finska originalpriset. Hr K-ff alluderade nu på tidningspapper, hvartill jag genmålde, att transportkostnaderna och det förhållandet, att de finska fabrikernas

produktion väl redan var något så när placerad för den närmaste framtiden, icke ingår mig större förhoppningar om, att vi på detta område kunde konkurrera med Österrike, Tyskland och Tjeckoslovakiet. Hr K-ff antyde oklart, att man genom reglerande af tullavgifterna /?/ alltid kunde träffa en förmånlig ordning. Jag å min sida yttrade, att det egentligen var bättre papperssorter, som jag tänkte Finland kunde bistå Bulgarien med, särskildt då fylla statens skrifpappersförråd.

Hr K-ff yttrade, att han icke trodde, att det i allmänhet var förmånligt, att staterna skulle göra direkta affärer, hvartill jag svarade, att äfven vår erfarenhet har varit, att statens handhavande af exporten och importen af nödvändighetsartiklar af första ordningen öfvervägande varit till ondo, enär fackkompetensen och priskonkurrensen därvid ej kommit fullt till sin rätt. Hr K-ff yttrade, att också Bulgarien helst såg, att duktiga finska och bulgariska affärsmän skötte om varuutbytet, och lofvade han ställa mig i förbindelse med framstående bulgariska affärsmän. Han yttrade vidare, att det i synnerhet för pappersmarknaden vore till stor nytta för båda länderna, att Finland i Bulgarien skulle hålla konsignationslager /ett rätt så intressant konstaterande, enär samma synpunkt framhållits för mig af en af mina bekanta i Bukarest, då fråga var om huru man skulle bära sig åt, för att kunna konkurrera med den af Banca Romaneasca dirigerade papperstrusten i Rumänien/.

Jag framhöll vidare, att goda tändstickor kunde Bulgarien erhålla billigare från Finland än de usla gängse från Tjeckoslovakiet.

Äfven cellulosa producerade Finland.

För att få ordning i alla dessa sväfvande frågor och för att i lika hög grad de finska och

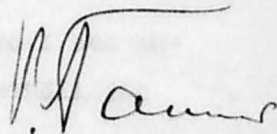
bulgariska intressena måtte bevakas, något som ju var nödvändigt för ett verkligt stabiliserande af våra framtida relationer, var en hjälprede för mig nödvändig i Bulgarien. Jag omnämnde nu konfidentiellt, att hr Raikoff erbjudit Finland sina tjänster och frågade, om hr Kissimoff ansåg denne vara en i Sofia välsedd man och i besittning af kvalifikationerna för en konsular charge. Hr K-ff svarade, att hr Raikoff var för honom väl känd, enär han själf efterträdit hr R-ff som sekreterare i bulgariska Röda Korset, att hr R-ff åtnjöt i alla kretsar ett mycket godt anseende och innehade alla kvalifikationer för att samvetsgrant och skickligt sköta våra intressen i Bulgarien/ Detta värtaliga omdöme har mycket öfverraskat mig, då jag senare fick veta, att hrr Kissimoff och Raikoff höra till motsatta politiska läger, hvilka i allmänhet hata hvarandra som synden/. Jag frågade då hr Kissimoff, om man kunde utgå från antagandet, att Kgl. regeringen, i händelse jag vid närmare examination äfven ansåg mig kunna föreslå hr Raikoff hos min regering för utnämmande till finsk generalkonsul i Sofia, vore villig bevilja hr Raikoff exekvatur. Hr K-ff svarade, att det icke kunde råda något tvifvel därom, att ej exekvaturen utan tvekan komme att beviljas. Jag frågade vidare, huruvida Kgl. regeringen brukade upprätthålla direkt förbindelse med konsuler; hr Raikoffs uppgift vore ju af administrativ och handelspolitisk art; själf förbehöll jag mig fullständigt de rent politiska demarcherna. Hr K-ff svarade, att intet hindrade äfven honorära konsuler att direkt kommunicera med bulgariska utrikesministeriet.

Jag blef nu allt mera pågående och bad hr K-ff hafva godheten skaffa mig de statistiska upp-

gifterna rörande Bulgariens utrikeshandel, så att jag strax kunde begynna mina förstudier. Hr K-ff ringde då upp chefen för rikets statistik, och af samtalet, som jag behjälpligt kunde förstå, framgick, att hr Kissimoff blifvit mycket sympatiskt stämd för ett varuutbyte med Finland. Jag slog då till med storsläggan, uttalande öfverlägset förhoppningen, att hr K-ff ville hafva godheten göra sitt till för att min väntan på svaret på min note No S 1 /jfr min rapport No S 1/ icke måtte bli lång och nedstämmande, samt drog mig tillbaka.

- Detta var första gången finska Balkan-beskickningen har nödgats teja "kökstrappan", och tillåter jag mig uttala önskningsen, att min Regering ville uppföra äfven detta fall på bulgarernas kreditkonto, då "reciprociteten" skall afräknas.

Sofia den 29 oktober 1921.

FINLANDS CHARGE D'AFFAIRES' a.1. I SOFIA RAPPORT N:o S 3.

ss. 1-7.

Samtal med general-
sekreteraren i utrikes-
ministeriet.

Sedan jag från torsdag till tisdag morgon för-
gafves väntat såväl på hr Dobreffs svarsvisit som
på svar från utrikesministeriet på min note No S 1
/se rapp. No S 1/, höllo vi, jag och min amerikanske
kollega, som känner sederna på orten, på morgonen den
1 november en liten öfverläggning. Väl bruka ju di-
plomaterna i Sofia avsluta sina reflexioner med fra-
sen: drôle de pays. Utrikesministeriets hänsynslösa
nonchalans i mitt fall ansågs emellertid öfvergå
gränserna för hvad tidigare passerat och ansågo hr
Green och jag därför, att Finlands värdighet icke kunde
de tillåta mig att vidare bida tiden i Sofia. Hr
Green tog hand om mina pass för att skaffa utfarts-
visum. Själj begaf jag mig till utrikesministeriet
för att taga afsked af minister Kissimoff och an-
hålla om laissez-passer. På utgående erhöill jag
lyckligtvis hr Dobreffs kort. Då jag på utrikesmi-
nisteriet ej strax fick råka hr Kissimoff, hade jag
dock numera möjligheten låta anmäla mig hos hr Do-
breff, som jag också strax fick råka. Denne tyck-
tes alls intet sinne hafva för min möjligast höge-
tidligt källa hälsning, utan började han på ett idio-
tiskt glättigt sätt berätta om att de funnit den
saknade dossiern och - efter diverse utveckningar -
att akterna beträffande min agréering ju befunno
sig i bästa ordning. Jag lät på ett alltjämt lika
kyligt sätt hr Dobreff förstå, att den förlupna dos-
siern emellertid hade brakt mig i en föga angenäm
situation, när några af de främmande ministrarna
inför min amerikanske kollega redan uttryckt sin
lifliga förvåning öfver att jag icke ännu aflagt
dem visit, något som hade varit mycket ledsamt er-
rara, då vi finnar i allt sökte fylla protokollets

87588 Sal.

14/12-21	Q	LIR
5	C 22	

lordringar. Denna nat var val för svar att knäcka med hr Dobreffs insikter i protokollet, hvareför jag efter en god paus tillade, att jag antligen hoppades få snart tillfälle aflenna mitt akkreditiv till utrikesministern, för att slippa ytterligare bruljera mig med diplomatkären, som ju på goda grunder måste hålla på iakttagandet af de protokollära formerna. Som bekant kunde jag inga visiter göra på legationerna, förän jag fått tillfälle uppvakta utrikesministern. Hr Dobreff sade mig då, att mötet med utrikesministern nog blir snart arrangeradt; i morgon eller i öfvermorgon på f.m. eller eftermiddagen /räddande hit och dit/, och frågade han mig slutligen, om man ej underrättat mig. Jag svarade härtill, att det nu var sjuätte dagen jag väntade svar på min skriftliga hemställan, att det var nödvändigt, att jag fick ett bestämt besked och det anhöll jag om att få skriftligt.

Hr Dobreff begick nu en ny dumhet. Hade han visat sig kantsött och snäst mig, hade man ju kunnat bevara helst litet respekt för det kungl. ministeriet. Nu började han emellertid ett mycket långt föredrag på mycket god franska, och af hvilket framgick, att Finland var det finaste och högst kultiverade land på jorden, för att vi inga analfabeter ha, att Finland var ett rikt land med många fabriker, att vi hade 8 miljoner invånare, att vi voro kalla som isen och tänkte först och handlade sen och aldrig begingo dumheter; summa summarum finnarna gingo i spetsen för kulturen och därför voro de allas vän.- Hr Dobreff talade verkligen "som en bok"; antagligen memorerade han de haranger han skrifvit ned för utrikesminister Stambolitsky, och med hvilka den senare skulle kvitta mina artighe- ter vid akkreditivens öfverlemnande.

Men hr Dobreff begick ännu ytterligare en dum-

het. Tydligt kom det till synes, så som hans ord följde, att Bulgarien önskade förbindelse med oss egentligen endast därför att Finland skulle taga hand om och successivt repatriera de bortåt 20.000 bulgarer, som funnos i Soviet-Ryssland. Bulgarien har nämligen genom Prag försökt få kontrakt med Moskva-soviet för realiserandet af repatrieringen. Men då britterna ringo reda på detta, vädrade de dubbelspel och förbjödo alla vidare demarcher på det hållet. Då Bulgarien förvissat sig om, att Finland i högsta grad var persona grata i Foreign Office, hade Bulgarien tänkt sig att få begagna sig af Finlands bona officia. Jag framhöll med anledning häraf på ett möjligast hänsynsfullt sätt, att vi hade utomordentliga svårigheter att återbörda till hemlandet våra landsmän från Ryssland, enär öfverenskommelser med Ryssland nästan aldrig allvarligt respekterades af detta. Påtog sig Finlands Regering ett engagement, betydde detta att saken fullföljdes "jusqu'au bout". Jag ansåg mig icke kunna hafva någon uppfattning om, huru min Regering i realitet komme att ställa sig till tanken; att min Regering i princip aldrig undandrog sig en humanitär skyldighet, kunde jag garantera för. Jag blandade så bort korten genom att berätta om vår hjälpverksamhet i Ryssland och drog slutligen fram frågan om de direkta kommersiella förbindelser, som böra utvecklas till nytta för bådas våra stater. / Jfr min rapp. No 3 2/. Hr Dobreff blef mycket intresserad och framhöll, att jag med det allra första borde tala med finansministern om dessa saker.

Efter att ytterligare hafva berört det allmänna politiska läget, drog jag mig tillbaka efter att samtalet varat bortåt en timmes tid.

- Efter detta samtal har jag ju ingen anledning ändra min första uppfattning om det bulgariska ut-

rikesministeriet, och synas mig diplomaterna ej ha så alldeles orätt, då de icke taga ministeriet här så på allvar - ty mellan form och innehåll måste ju existera en korrelation. Jag tror mig dock böra lyssna också till mina bekanta bland det borgerliga elementet i Sofia /i Bulgarien finnes ingen öfverklass/: utrikesministeriet och hela regeringen är en hop klumpiga tölpar, som kommit sig till makten på klasskampens bas, man begär en orättvisa mot det bulgariska folket, om man tager intryck af denna öfvergående regering och dess fasoner.

Intryck af folk-
livet.

Under dessa mycket obehagliga dagar i Sofia, har jag varit vid att promenera och se på folket. Det är kantigt och böjdt, med tunga, runda rörelser, som vittna om att det arbetat. Ansiktsuttrycket är fast, nästan hårdt, åtminstone genomgående allvarligt, men i allmänhet behagligt. Klädselein är mycket enkel, vittnande snarast om fattigdom, men värdad; af trasbylten finnes det föga eller åtminstone mindre än i Balkanstäderna är brukligt. Flanörerna, liksom den "parfymerade spillningen", om hvilken pudret yr i Bukarest och Pera, förefalla fullkomligt att saknas här likasom i Aten och Stambul. Då jag vandrat ensam längs Sofias snygga och välskötta gator /nästan de bäst värdade man kan finna på Balkan/, har jag kommit att tänka på min intelligente rumäniske väns Caragiales /son till Rumäniens nationaldiktare/ ironiska paradox: Bulgarien är mycket farligt för sina grannar; bulgarerna äro proli-fikativa, mycket arbetsamma och sobra, d. v. s. de besitta just alla de egenskaper, som de andra Balkanfolken sakna. Lemnas bulgarerna i fred, komma de ovillkorligen att tillskansa sig hegemonin i Balkan på sina grannars bekostnad. Därför nödgas deras grannar allt efter litet bekriga dem.-

- Häraf upprinner alltså grannarnas instinktiva

misstro till Bulgarena.

- Det bulgariska folket ^{s/} stora dygder äro tydligen orsaken därtill, att Balkan-morasets dyngmåttade vågor /alltid/ skola vältra sig mot den bulgariska folkön.

Kriget blir sålunda en permanent företeelse på Balkan, alla Washington-konferenser till trots.

Samtal med minister
Kissimoff.

Efter samtalet med hr Dobreff hade hr Kissimoff kommit till ministeriet och tog han nu, som förra gången, ytterst älskvärdt emot mig, bokstafligen omfamnande mig, då jag inträdde. Hr Kissimoff hade också hållit allt hvad han lofvat mig första gången, och han öfverlemnade nu till mig en del icke publicerade uppgifter från importstatistiken rörande papper och cellulosa och lånade mig sitt eget exemplar af gällande tulltaxa. Han lofvade äfven hålla ögonen på "protokollet", så att min note No 3 i snart skulle besvaras.

Besök på rumäniska
beskickningen.

Då jag genom min värd fått höra, att rumäniske envoyén Langa-Rascanu för honom uttryckt sitt missnöje med anledning däraf, att jag ej aflagt honom visit /till hvilket hr Green svarade, att han godt visste detta, men att jag ej kunnat besöka legationen förän jag uppvaktat utrikesministern/, bröt jag redan den 31 oktober med protokollet och besökte rumäniska legationen /i betraktande af att jag är ackrediterad vid rumäniska hofvet/. Jag råkade emellertid då ingen hemma, hvarför jag den 1 november änyo besökte legationen. Äfven denna gång fick jag råka blott generalkonsuln, med hvilken jag underhöll mig en timmes tid för att invänta ministerns återkomst från franske envoyén.

Generalkonsuln lät spott och spe och misstro hagla öfver bulgarerna. Den af mig tidigare inrapporterade Boukoff-affären /förste sekreteraren vid

bulgariska beskickningen i Bukarest/ har slutförts genom upptäckten af en utgrenad spioneriliga, som arbetade i Rumänien för bulgarerna och bolsheviker-
na på samma gång. Hr Boukoff har därför utvisats, och kommer han att behandlas som spion, om han ytterligare riskerar visa sig på rumäniskt territorium. Den äfvenledes tidigare omtalade Goschkoff-affären var icke en obetänksam privatresa, såsom bulgariska pressagenturen varit angelägen om att framställa den. Ty Goschkoff anmälde sig med en note från bulgariska utrikesministeriet på franska legationen och reste på grund af den med franskt diplomatiskt visum officiellt till Angora.- Intrycket af samsalet var, att åtminstone rumänerna mindre än någonsin tro på en korrekt bulgarisk neutralitetspolitik; nu då bulgariska artilleriet är förstördt och armén nedbragts till omkring 11.000 man, kan man känna sig lugn för krigiskt öfverfall, men i stället ha bulgarerna nu börjat med diplomatiska intriger.

Det förutsatta sammangäendet mellan Bulgarien och Serbien på panslavismens bas ansågs vara omöjligt realisera, enär hären resa sig på serbernas hufvuden, om man nämner bulgarerna, hvilka de afsky efter alla de grymheter bulgarerna begingo i Serbien under sista kriget.

Bulgarien står nu helt isolerad, utan någon vän och därtill afväpnadt. och så måste det komma att stå länge.-

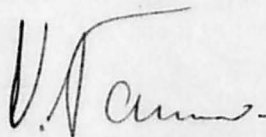
Rörande afbrottet i Varsovie-förhandlingarna mellan Rumänien och Soviet kändes beskickningen ej ännu till detaljer. Att Rumänien ej behöfver frukta Soviet framhölls upprepadt.

Regeringskrisen i Rumänien tycktes vara mycket svår att aplanera. Averescu vill remaniera sin regering med agrarelement, men agrarerna vägra envist ta-

ga befattning med regeringen förän inrikesministern
Argetoianu^{1/} debarkerat. För denne hade reserverats
generaldirektörsposten i nationalbanken, men vill
han ej nappa på det feta betet. Fara för att Ave-
rescus svåraste motståndare Liberalerna skulle kun-
na arrangera sig med agrarerna, bland hvilka de län-
ge fiskat, ansågs dock knappast föreligga, hvarför
krisen antages komma att sluta därmed, att Averescu
sitter kvar på basen af en koalition mellan folkpar-
tiet och agrarerna.

- Jag bad, då ministerna aldrig kom, generalkonsulin
förklara orsaken till dröjsmålet med min visit och
framföra mitt ärliga beklagande om missförstånd upp-
stått. Generalkonsulin hade uppenbart gjort sin sak
bra, ty redan efter frukosten låg minister Langa-Ras-
canus kott på mitt bord.

Sofia den 1 november 1921.

1/ , som i juli vände finalen till sittande par-
lament och bad det kyssa honom i ändan.

Importen af olika
pappersslag till
Bulgarien 1911-1915
och 1920.

Genom välvillig förmedling af minister Kissimoff
har jag fått mottaga utskriften af den icke publi-
cerade statistiken rörande importen af cellulosa
och papper till Bulgarien under senaste åren, och
meddelas den nedan i öfversättning; vikt i kilo-
gram, pris i levas.

Cellulosa

	1911		1912		1913	
	Kg	Levas	Kg	Levas	Kg	Levas
Österrike	171.690	30.990	196.111	38.997	561.995	109.879
Belgien	42.200	5.500	-	-	-	-
Tyskland	149.665	22.442	162.704	30.656	323.186	56.722
Rumänien	60.803	12.055	-	-	15	15
Turkiet	12.700	450	-	-	-	-
Holland	-	-	-	-	-	-
Andra stater	385.483	57.660	73.620	9.865	-	-
SS	822.721	129.097	432.445	79.718	685.196	166.616

Emballagepapper

Österrike	857.077	263.801	570.988	200.317	494.673	168.386
England	20.173	8.044	21.810	6.185	14.050	3.951
Belgien	85.090	15.140	57.816	11.356	63.298	11.073
Tyskland	136.019	36.309	93.528	31.385	47.747	15.049
Italien	1.232	293	5.261	1.648	3.824	1.192
Rumänien	4.262	2.003	1.377	590	6.083	2.997
Ryssland	7.887	1.725	-	-	3.000	620
Serbien	-	-	-	-	388	149
Turkiet	253	149	912	486	1.653	615
Frankrike	147	237	882	995	47	98
Holland	230.429	41.008	90.999	22.157	129.896	26.086
Andra stater	57.038	14.896	44.050	10.645	16.700	3.923
SS	1.400.607	383.605	987.623	285.964	783.358	232.099

Plumb- och filterpapper

Österrike	30.207	30.619	20.649	19.676	14.030	12.415
England	531	476	306	314	1.302	1.471
Belgien	3.063	1.708	60	83	3	5
Tyskland	4.307	7.488	2.482	4.008	1.796	2.896
Italien	-	-	-	-	-	-
Rumänien	21	20	9	10	-	-
Turkiet	1	2	-	-	21	33
Frankrike	329	585	89	181	50	86
Holland	-	-	-	-	-	-
Andra stater	4.643	1.670	4.169	944	4	8
SS	45.102	42.548	27.744	25.216	17.206	16.914

Vanlig kartong

Österrike	184.237	43.737	269.945	68.402	203.966	52.136
England	3.275	994	4.144	1.341	-	-
Tyskland	-	-	12.424	4.624	2.144	711
Italien	-	-	-	-	-	-
Rumänien	-	-	-	-	-	-
Turkiet	16	7	7	3	9	2
Frankrike	-	-	-	-	-	-
Andra stater	-	-	-	-	-	-
SS	187.522	44.736	286.520	74.370	206.139	52.849

1914		1915		1920	
Kg	Levas	Kg	Levas	Kg	Levas
378.720	85.438	147.282	61.312	-	-
5	7	-	-	-	-
281.445	46.070	13	15	-	-
30.050	6.800	50.033	19.750	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	20.300	6.000	-	-
-	-	-	-	248	4.080
688.290	138.315	217.628	83.087	248	4.080
606.176	237.449	219.289	98.717	137.884	797.430
36.889	12.335	-	-	47	500
181.548	33.628	-	-	-	-
182.546	50.428	1.444	620	133.808	235.484
1.714	631	5.355	1.040	10.885	100.000
583	152	20.545	7.000	-	-
-	-	-	-	-	-
1.337	581	-	-	-	-
15.418	3.184	262	181	53.836	271.940
15.870	2.907	-	-	14.107	303.010
258.371	57.178	-	-	53.597	307.900
18.031	5.292	19.633	8.847	12.072	120.435
1.298.263	401.745	288.528	117.485	415.833	2.748.699
37.680	35.284	18.127	10.791	194	4.350
963	1.135	-	-	3	200
3	5	-	-	3	15
2.944	5.301	858	1.728	193	4.957
5	10	-	-	79	5.000
-	-	13	30	-	-
55	89	-	-	14	520
208	298	-	-	31	2.375
38	60	-	-	-	-
58	58	1	1	234	5.005
41.950	42.188	16.997	12.550	751	22.422
348.300	88.754	119.672	26.315	186.990	587.524
5.817	2.280	-	-	10.000	100.000
23.218	7.806	1.771	1.010	169.557	448.840
-	-	26.086	7.850	40	80
83	23	-	-	9.125	100.813
-	-	-	-	312	2.092
-	-	-	-	208.348	2.400.000
377.201	98.923	147.532	35.176	584.270	3.619.349

Tryck- skrif- och ritpapper /ej lyxpapper/

	1911		1912		1913
	Kg	Levas	Kg	Levas	Kg
Osterrike	2.689.776	1.304.171	2.763.085	1.233.265	1.552.286
England	4.339	5.226	2.290	1.534	1.967
Belgien	87.608	25.982	54.257	18.613	14.838
Tyskland	839.138	366.877	586.999	244.231	403.816
Italien	2.432	2.264	152	220	170
RUMÄNIEN	6.141	3.033	5	10	20
Ryssland	-	-	1	1	1.244
Serbien	-	-	6	18	-
Turkiet	64	64	77	48	751
Frankrike	913	1.392	893	825	2.411
Holland	2.605	2.156	5.436	5.581	214
Andra stater	1.259	404	-	-	59
SS	3.614.275	1.711.569	3.415.201	1.504.346	1.977.776

Cigarettpapper och cigaretthylsor

Osterrike	139.356	318.320	205.696	368.808	303.593
Belgien	-	-	3.901	18.400	-
Rumänien	-	-	-	-	-
Serbien	-	-	-	-	-
Turkiet	8	115	-	-	-
Frankrike	-	-	-	-	-
Andra stater	-	-	-	-	-
SS	139.364	318.435	209.597	385.208	303.593

Carton vernis, kartong för teckning, hvit och kulört

Osterrike	40.296	31.749	11.952	10.632	58.944
England	359	340	-	-	-
Belgien	22	90	9	25	140
Tyskland	20.737	17.556	20.352	15.651	9.480
Italien	-	-	-	-	-
Rumänien	21	40	30	16	-
Serbien	-	-	-	-	-
Turkiet	37	39	-110	- 30	-
Frankrike	340	373	142	310	38
Holland	1.108	727	2.561	2.072	209
Andra stater	61	50	-	-	2
SS	62.981	50.964	35.156	28.936	68.793

Sofia den 2 november 1921.

N. J. Tam

Levas	1914		1915		1920	
	Kg	Levas	Kg	Levas	Kg	Levas
708.875	2.669.825	1.258.828	2.171.005	1.134.994	547.168	8.508.619
2.618	12.416	5.070	-	-	99.127	1.470.686
6.008	114.204	49.163	-	-	500	8.100
147.999	621.172	259.778	65.620	30.791	435.003	7.241.276
292	3.403	2.944	-	-	127.097	2.250.405
35	70.550	34.610	315.617	172.493	13	400
2.466	216	92	-	-	203	4.000
-	26	32	-	-	-	-
741	1.860	2.418	438	547	681.651	1.867.272
2.064	6.335	5.657	7	22	16.730	268.461
220	2.564	1.735	-	-	307.951	3.568.150
40	20.482	6.263	117	205	452.593	5.754.853
570.756	3.523.053	1.626.516	2.552.804	1.339.052	2.668.036	830.223

542.289	110.586	202.279	83.316	264.016	-	-
-	-	-	-	-	6.310	599.300
-	-	-	6	30	-	-
-	-	-	-	-	1.948	200.570
-	43.263	68.313	9.000	40.000	5.005	381.100
-	-	-	26	130	-	-
542.289	153.849	290.592	92.348	304.176	13.261	1.180.970

38.507	97.645	71.006	9.980	9.560	1.207	32.100
-	107	250	-	-	493	10.573
330	94	262	-	-	-	-
7.908	31.832	21.545	397	602	635	18.070
-	-	-	-	-	13	550
-	19	32	-	-	-	-
-	28	29	8	48	366	20.200
85	149	240	-	-	600	14.000
220	-	-	858	844	29.308	272.360
20	-	-	-	-	19	555
47.070	189.874	93.364	11.243	11.054	32.641	369.408

Öfverlemnande af
akkreditiven.

87 588 Sal.

14/12-21

5 C22

Den 3 november kl. 4 ringde protokollet telefon Sarafoff /, som ej till dess besvarat min visitt/ upp mig i telefon och meddelade med nervös röst, att hr Stambolliisky var på ministeriet och anhöll, att jag strax skulle komma dit. Jag nämnde, att detta meddelande kom högst oväntadt, och att jag ej var visitklädd/ egentligen har man också på Balkan rätt att få anmälan om ett officiellt mottagande 24 timmar i förväg, något som mina kolleger i Bukarest bestämt hållit på/. Jag bad om att åtminstone få anlägga redingote. Då hr Sarafoff uppenbart befann sig i stor vända och insisterade på, att jag skulle komma strax som jag gick och stod, reste jag i grå kläder, bruna skor och brun kravatt omedelbart i väg till utrikesministeriet, där minister Kissimoff /vänlig och nervös/ tog emot mig i farstun, tog min peletå och hatt och sköt mig med mildt våld /andfådd som jag var/ raka vägen in i utrikesministerns kabinett.

Hr Stambolliisky reste sig, vi tryckte hvarandras händer, och sedan vi godt handklät oss å ömse sidor, yttrade jag följande:

"Votre Excellence,

Ayant l'honneur de remettre à Votre Excellence les lettres qui m'accréditent en qualité de Chargé d'Affaires de la République de Finlande auprès de V. Exc. et auprès du Gouvernement de S. M. le Roi des Bulgares, je saisis avec empressement l'occasion d'adresser par l'intermédiaire bienveillant de V. Exc. au peuple de Bulgarie les cordiales salutations du peuple de Finlande et ses vœux sincères pour la prospérité de la Bulgarie.

La Bulgarie n'est pas pour la Finlande un Etat inconnu. Dans la guerre d'affranchissement des Bulgares le régiment de Garde finlandaise a aussi versé son sang. Dans les villages finlandais on peut souvent entendre des hommes du peuple, anciens combattants, raconter à la jeune génération les événements belliqueux auxquels ils ont pris part dans leur jeunesse sur le sol bulgare. Et la jeune génération de soldats d'élite qui forme actuellement la première troupe de la République finlandaise, la Garde Blanche, fait l'exercice au

pléd du monument qui porte les noms de Plevna, Schipka, Gornyi Dubniak, noms qui leur rappellent de nobles traditions. La tâche achevée, la Bulgarie devenue libre, au moins un finlandais participa effectivement à l'organisation de l'administration du jeune Etat.

Malgré la grande distance qui les sépare, la sympathie doit donc toujours exister entre la Finlande et la Bulgarie par le développement de l'histoire et de la civilisation.

Durant ma mission je ferai aussi tout ce qui dépendra de moi pour resserrer les liens et pour approfondir l'amitié qui existent déjà si heureusement entre les peuples finlandais et bulgares. Pour réussir, j'ose faire recours à la haute bienveillance et à l'indulgence de V. Exc., car, c'est avec le précieux concours de V. Exc. que j'espère pouvoir me rendre digne de la haute confiance qu'ont daigné me témoigner les Gouvernements de Finlande et de Bulgarie, en me créant et en m'agréant comme premier chargé d'affaires de la République Finlandaise auprès du Gouvernement de S. M. Le Roi des Bulgares. "

Allt detta översattes fras för fras till bulgariska af hr Kissimoff. Hr Stambolisky svarade ingenting. Han bjöd mig taga plats. Småningom yttrade han, att allt det där jag sagt om Bulgariens befrielsekrig, kände han till, och att det icke var bara en utan flererinnar, som organiserat Bulgariens armé. /Denna och följande repliker tolkades med god smak af hr Kissimoff./ Hr Stambolisky hade i Genève rätt en bok /på franska/ rörande Finlands förhållanden /La République de Finlande/, hvilken var så vacker, att han gifvit hr K order att översätta den åt honom. Nu känner han innehållet, boken är bland det finaste han känner och han har redan gifvit order om att beträffande Bulgarien utarbete en liknande bok, som dock icke kan bli så vacker. Finland har ju 3 miljoner invånare. Jag upplyste att det var närmare fyra. - "Ja, men då är Ni ju lika stort som Bulgarien." - I det forna Ryssland var ju Finland alltid en särskild del, som hade att uppvisa allt hvad kultur kunde frambringa. Jag tillfrågades om våra relationer med Ryssland, vidare om vår regerings sammansättning, partiställningen i riksdagen, hvilket jag allt beskref.

Hr Stambollisky upplyste nu vidare, att intresset i Bulgarien för Finland var så stort, att Bulgarien redan beslutit inrätta en legation i Helsingfors. Denna legation finge också till uppgift att tillvarataga de bulgariska intressen i "östriga ^Skandinaviska länder".

Jag tillfrågades vidare om upprättningen i Finland af det ryska problemet. Härpå kunde jag icke lemna något formellt svar, min rent privata mening var däremot, att Soviet f. t. regerade starkare än någonsin öfver det kaotiska ryska samhället och likaså var dess militära maktmedel mera konsoliderade än någonsin / jfr min rapport No K 5/. Detta innebär däremot ej, att Ryssland nu vore att betrakta som en politisk världsfaktor. I politiken rör sig ju allt om differenser, och just därför var Ryssland, trots sitt ofantliga omfång, ingen faktor att räkna med i den europeiska politiken, utan kunde räknas nära på som 0 i de aktiva förbindelserna. Detta gaf mig anledning att rätt detaljeradt utlägga det ryska debaclets perrektion, hvaraf följde, att åtminstone vi, under vår generation, icke skulle få se ett rekonstrueradt Ryssland. Blott från Rysslands inre kunde den kraft komma, som var kapabel att ånyo samla Ryssland och uppbygga en rysk stat. Alla de fantasier, med hvilka den ryska emigrationen exalterade sig, komma aldrig att hafva det minsta inflytande på Rysslands politiska öden. Emigranterna blott diskvalificerade sig ytterligare och gjorde sig impopulära bland alla kulturstater genom sin exemplariska lättjerullhet, sitt pockande, sina intriger och försök till provokationer.

Finlands folk sympatiserar af fullaste hjärta med det ryska folket, som det också hjälper efter förmåga. Men till de ryska politici, hvita som

röda, intager den finska republiken en fullständig neutralitet och kommer under inga förhållanden att låta engagera sig af makterna eller andra i interventioner af hvad slag det vara må. Ty Finland känner alltiör väl det utsiktslösa i att genom yttre krafter ordna upp Ryssland. Det är Rysslands hårda öde att nödgas fullkomligt demoleras, för att på ruinerna ett nytt lifskräftigt rättssamhälle må kunna växa upp, o. s. v.

Finland kände omaklet af Rysslands debacle också i sin handel. Därför måste Finland nu söka sig nya marknader; det trodde därför, att Bulgarien kunde vara intresserad af finska produkter. Hr Stamboliisky svarade därtill, att Bulgarien var i hög grad intresserad af handelsförbindelser med Finland. Jag antydde, att en provisorisk handelskonvention med det första borde uppgöras, hvori hr Stamboliisky instämde och bad hr Kissimoff sätta mig i förbindelse med finans- och handelsministrarna.

- Detta var nu ungefär hvad jag ville ha sagt denna gång, och jag reste mig därtör och gick. -

Under samtalet harklade sig och spyttade hr Stamboliisky utan uppehäll och så ljudligt, att hr Kissimoff fick hålla paus i öfversättningen. Hvad jag icke tycker om är, att hr St-sky nästan aldrig vill se en i ögonen. - Alla undra vi också hvad han egentligen går för.

Samtal med protokol-
lischeren.

Utänför hr Stamboliiskys dörr tog "protokollet" hr Sarafoff emot mig med helsningen: "Bonjour, Tanner". Da jag förbluffad öfver denna stora familjaritet stirrade på mannen, trillande på tungan ett girtpliler å la "camarade Sarafoff, rättade han emellertid sin helsning till: "enchanté de faire votre connaissance, monsieur le ministre". Efter detta utbrott af distraktion visade sig emellertid

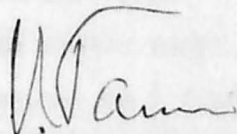

hr S-ff vara en rätt behaglig typ och hade vi en timmes samtal om särskilda frågor. Dessvärre vid utgående (bad mig hr S-ff) icke taga det så allvarligt, om bulgariska ministrarna ej begrepo att besvara mina kort för se- de voro ju en gång för alla bönder. Detta inpass förtog fullständigt nöjet af det föregående samtalet, ty det erinrade mig ledsamt nog om det man icke alldeles sällan fått höra i Finland, att landets funktionärer inför ytliga bekantskaper bland utlänningar icke sky att "skälla ut" sina öfverordnade. Lyckligtvis lat jag bli att fråga hr S-ff, i hvilken kategori han ville placera sig själf - tills i kväll har han ej ännu besvarat min visit ens med ett kort.

Jag frågar mig: har jag haft en exceptionell otur att råka ut för alla dessa smaklösheter eller är verkligen Bulgarien sådant jag sett det under den gångna veckan.

Jag hoppas det första intrycket skall kunna korrigeras med tiden.

Sofia den 2 november 1921.

FINLANDS CHARGÉ D'Affaires' a.i. i Sofia Rapport No 3 6.

ss. 1-3.

Frågan om tulltariffen och handelskonventionerna.

Den 5 november på f.m. hade jag med bulgariska utrikesministeriets auktoritet i hithörande frågor, chefen för konsulara afdelningen, hr Iconomoff, ett längre samtal om hithörande frågor.

Bulagrien har uppsagt sina handelsaftal med alla stater, sedan den 9 augusti 1921 tillämpas för alla länder i följd häraf den autonoma tulltariffen. En kommitté med uppgift att utarbete det nya systemet för de bulgariska handelskonventionerna undersöker möjligheterna för nya öfverenskommelser, men har den ännu icke kommit till någon slutsats, huruvida frihandelsprinciperna eller de protektionistiska synpunkterna skola vinna företräde. Det kommer sålunda att ännu vara en god tid, förän Bulgarien blir i stånd att afsluta nya handelsfördrag. Gällande generella tariffen kommer att bibehållas för importen. Det lagförslag, som ligger inne i sobranjen, rör endast exportafgifterna.

Emellertid hafva nästan alla stater varit angelägna ~~en~~ att förvissa sig därom, att de i framtiden komma i åtnjutande af förmånen mest gynnad nation. Jag frågade då hr Iconomoff, huruvida Bulgarien ville bevilja Finland en lika god ställning, som de öfriga neutrala staterna komma att åtnjuta, och svarade mig hr Iconomoff: "Si la Finlande désire se voir réserver la clause de la nation la plus favorisée, elle pourrait en faire la demande. Un échange de notes dans ce cas suffirait."

På e.m. samma dag fortsattes samtalet om denna förutsatta notväxling.

På ett sätt, som icke kan omtalas, har jag kommit öfver bulgariska regeringens svar på en hemstäl-

87588 Sol.
14/12-21
5 C22

lan af en af de neutrala staterna i dessa frågor,
och lyder det som följer:

"Monsieur le Ministre,
J'ai l'honneur de confirmer à Votre Excellence
que le Gouvernement de Sa Majesté le Roi des Bul-
gares est tombé d'accord avec le Gouvernement -----
pour régler les relations commerciales
et économiques entre les deux pays à partir du 9
août 1921, sur la base de l'application mutuelle de
la clause de la nation la plus favorisée.

Il est entendu que les dispositions du présent
arrangement ne sont point applicables au cabotage,
ni aux concessions accordées ou qui pourront être
accordées par ----- à ----- ou à -----, tant
qu'elles ne seront étendues à aucun autre Etat.

Le présent accord sera en vigueur jusqu'à un
délai de trois mois après que l'une des deux parties
contractantes l'aura dénoncé.

Veillez agréer etc. "

För att sålunda förvärfva oss ställningen af
mest gynnad nation behöfves endast, att jag till
bulgariska ministeriet för utrikesärendena adres-
serar en note, som då får förutsättas bli besvarad
på ungefär samma sätt som ofvan anförts.

Jag tillåter mig därför hemställa om Republi-
kens Regerings bemyndigande för trädande i notväxling
med kungl. bulgariska regeringen i syfte att för-
värfva Finland ställningen af mest gynnad nation i
Bulgarien, hvaraf följer, att afven Bulgarien i Fin-
land kommer att åtnjuta reciproka förmåner.

Konsularfördrag.

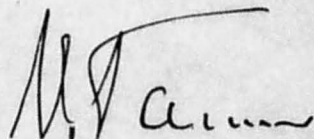
Jag tog vidare konfidentiellt till tals frå-
gan, huru jag tänkt mig den finska konsulära repre-
sentationen ordnad i Bulgarien, och frågade med an-
ledning häraf, huruvida Bulgarien med öfriga stater
hade afslutat konsulärfördrag. Hr Iconomoff upplys-
te, att Bulgarien 1911 afslutat med ett antal sta-
ter konsulärkonventioner. Han tyckte det vore bra,
om också Finland och Bulgarien skulle afsluta en
dylik konvention. Som bas för fördraget kunde lag-
gas antingen det med Ryssland den 29 oktober 1911
afslutade konsulärfördraget /texten finnes uppen-
barligen i Helsingfors/ eller den mellan Bulgarien
och Italien den 25 februari-10 mars 1910 afslutade

konsulärkonventionen /, af hvilken jag skall hafva äran senare öfversända afskrift/.

En valkonsuls^{dubbla} ställning gör, att han i egenskap af t.ex. bulgarisk undersåte icke kan undandragas sina statsborgerliga skyldigheter i Bulgarien; någon personlig immunitet kan han sålunda ej komma i åtnjutande af, om ock kansliet är immunt; hans befogenheter regleras af den stat han representerar, i öfverensstämmelse med folkrättens grundsatser och generell praxis. I betraktande af, hvilket vi ömsesidigt konstaterade, att intressekonflikter mellan våra stater på förhänd kunna anses vara uteslutna, torde risker af sistanfödda arrangemang icke behöva räknas med.

På min hemställan lofvade mig hr Iconomoff konfidentiellt införskaffa alla upplysningar om hr Raikoff och delgifva mig desamma genom kungl. bulgariska beskickningen i Bukarest.

Sofia den 6 november 1921.

MF. xps

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ:

5

OSASTO:

C22

ASIA:

Min. Tannerin raportti

no 87 1921

Sofia

LÉGATION DE FINLANDE

No 8 35.

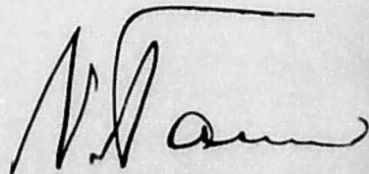
ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 82 / 448 Sal D. 1921		
12/12		1921 /
RYHMÄ		ALIA
5	C22	

Herr Minister,

Öfversändande härmed i tre exemplar min rapport
No 8 7 af den 7 november, har jag äran hemställa, att
Herr Ministern godhetsfullt ville låta tillställa
Republikens president ett af exemplaren.

Mottag, Herr Minister, försäkran om min utmärkta
högaktning

Bukarest den 17 november 1921.

Herr Dr R. Holsti,
Finlands Utrikesminister,
etc. etc. etc.

Helsingfors.

FINLANDS CHARGÉ D'AFFAIRES' a. i. i SOFIA RAPPORT N:o S 7. 21

SS. 1-8.

82/488 Sac
12/12 2/1

Audiens hos
konung Boris.

Den 6 november kl. 10.45-11.45 f.m. blef jag mottagen, i palatset i Sofia, i enskild audiens af konung Boris /klädsel: redingote/.

Vid mitt inträde i audienssalen kom konungen, civilklädd, mig till möte och tryckte min hand, hvar på jag yttrade följande till konungen:

"Sire,

Je suis infiniment heureux que Votre Majesté ait daigné me recevoir en audience, ce qui me donne l'occasion si précieuse de déposer aux pieds de Votre Auguste Personne les hommages de mon pays et les assurances de respect, de sympathie et de dévouement que la Finlande porte à Votre Majesté et à la Bulgarie.

A l'expression de ces sentiments, daignez, Sire, me permettre de joindre l'hommage de mon profond respect et l'assurance que, durant ma mission, je ferai tout ce qui dépendra de moi pour me rendre digne de la confiance de Votre Majesté et pour resserrer encore les liens d'amitié et d'intérêt qui existent déjà entre la Finlande et la Bulgarie et leurs peuples."

Konungen tackade mig för dessa hjärtliga hälsningar från det storsinnade finska riket, för hvilket han och det bulgariska folket hyste den största respekt och den varmaste tillgifvenhet, och konungen uttalade i sitt och det bulgariska folkets namn de uppriktigaste önsknings om att den finska republiken måtte gynnas af alla goda makter och dess lycka och välstånd alltjämt förkofras. Till mig personligen adresserade H.M. en hjärtlig valkomsthälsning, uttalande, att det ej blott för honom själf, utan för hela det bulgariska folket var en stor glädje och ära att få helsa det i hela världen så högt aktade Finlands förste diplomatiska representant i Bulgarien välkommen. Personligen kände jag vara öfvertygad om, att jag alltid kunde påräkna H.M.:s speciella tillgifvenhet och intresse, och uttalade H.M. förhoppningen om ett godt samarbete för Bulgariens och Finlands utveckling.

Sedan H.M. bjudit mig taga plats, frågade han mig om Finlands närvarande politiska ställning. Jag beskref våra relationer till makterna: Finland var vän och gynnad af alla stater på jorden, utom Ryssland, med hvilket relationerna gifvo mycket öfrigt att önska. Jag beskref så successivt utvecklingen af förbindelsernas upptagande med Ryssland efter kriget och de nuvarande relationerna. Finland led mycket af att se sina stamfränder, karellerna och ingermanlänningarna, försmäktade under det ryska oket och den ryska terrorn. De autonoma rättigheter, som, af Ryssland, på Finlands yrkande, garanterats dessa finska folkgrupper, hade, omedelbart efter Dorpat-fördragets ikraftträdande, kränkts af Ryssland, och våra protester hade ännu ej skaffat karellerna och ingermanerna någon upprättelse.

Jag beskref ^{Finland} ~~det~~ läget i politiskt, finansiellt och ekonomiskt hänseende och begagnade tillfället öfverlämna "La République de Finlande" och "La Finlande". Konungen blef synbart imponerad af dessa arbeten, tackade mig upprepadt och tryckte upprepadt min hand. H.M. frågade mig om vårt vapens historiska upprinnelse, som jag beskref. Upprepadt komplimenterade H.M. Finland till dessa vackra publikationer.

Konungen föreföll att vara mycket imponerad af vår goda finansiella ställning, som han icke utan orätt tillskref det finska folkets höga kultur, allvar och vana att se sakerna sådana de äro. Äfven beträffande det ekonomiska läget behöfde vi ju ej hysa farnhågor, ansåg H.M., då vårt folk var känt som ett af de arbetsammaste och minst fåfänga i världen.

H.M. erinrade nu om att Finland genomlöpt en

svår period och bad mig beskrifva huru vi lyckats så väl klara öfvergången från det tyska inflytandets dagar och komma in på den allierade linjen.

Jag tillät mig med anledning därpå erinra H.M. därom, att Finlands politik alltid varit själfständig och alltid skall så förbli. Jag beskref vår historia från den 6 december 1917 intill nuvarande tid, framhållande, att det skenbara sammandraget med den tyska generalstaben 1918 icke ut finsk synpunkt på något sätt afsett ett afvikande från den neutrala linjen i förhållande till de världspolitiska händelserna, en linje, som alltid kommer att dominera Finlands utrikespolitik och som väl haft till följd, ^{att} efter 1918, vi gått fria från hvarje försök till inblandning från makternas sida i vår inre och yttre politik.

H.M. erinrade mig med anledning härpå därom, att en sådan synpunkt på utrikespolitiken äfven besjälade det bulgariska folket, hvilket på den vägen hoppades kunna återförvärfva det forna välsstånd, som de två senaste krigen slagit i spillror.

Jag tillät mig framhålla för H.M., huru utomordentligt svårt återuppbyggnadsarbetet var för de små staterna, som råkat i ekonomiskt betryckt ställning af orsaker, som väl ingen egentligen riktigt förstår. Finland hade ju ej direkt lidit skuffning genom kriget, dess finansiella ställning var god, folket idogt, fabrikerne produktiva som förr, men ändock rådde dyrtid och valutadepression, som man hade mycket svårt att häfva. Vi sågo tydligen här en viss återverkan af ett allmänt fenomen: de stora som automatiskt uppsluka de små, om dessa hängifva sig åt sorglöshet. Det syntes mig ~~därför~~ ^{en} därför att såsom ^{en} tänkbar lösning af situationen vore, att de småstater, i hvilka ungefär liknande

förhållanden rådde, borde söka närmare förbindelse med hvarandra och ömsesidigt stödja hvarandra på särskildt det ekonomiska lifvets områden/H.M. blef nu så intresserad, att han skrufvade sig på stolen/. Finland hade förr sin marknad huvudsakligen på Ryssland, våra produkter sålde vi dyrt till Ryssland och importerade därifrån vårt spannmålsbehof billigt. Nu är Ryssland stängdt. -kanske för generationer. Finland ~~var~~ nu hänvisadt till att till väststaterna sälja billigt och köpa dyrt. Därför hoppades Finland nu bland de åkerbrukande Balkanstaterna kunna förvärfva nya vänner för ett handels-samkväm, som otvifvelaktigt borde vara nyttigt för såväl dem som Finland. Min främsta uppgift ansåg jag vara i Bulgarien att undersöka möjligheterna för och eventuellt grundlägga direkta handelsförbindelser mellan Finland och Bulgarien.

H.M. yttrade hertill, att det var en utmärkt och alldeles säkert lyckobringande synpunkt, som jag anlagt på mitt arbete, och att han ansvarade för att detta uppslag med största glädje skulle anammas af det bulgariska folket.

- Vi diskuterade så olika produkter, som kunde utbytas och berörde formerna för handeln, hvarom jag sade mig skola tala närmare med handelsministern Dascaloff dagen därpå. - H.M. blinkade slutligen till och yttrade hviskande: "där hafva vi ju också ett medel att åtminstone till en viss grad undgå de storas förmynderskap i afven våra innersta angelägenheter; - hvilket jag bejakade.

Vi behandlade så särskilda företeelser på det kulturella området i Finland; H.M. erinrade mig om den släktskap, som borde förutsättas ^{vidtara} mellan finner, magyarer och de gamla bulgarerna /konungen bad mig i denna förbindelse hälsa professor Mik-

kola/. Jag tillät mig framhålla, att den nya forskningsgrenen, jämförande rasbiologin, måhända gaf ett medel att spåra släktförbindelser, som kamouflerades af senare historiska metamorfoser; för min del hade jag i det bulgariska folkets yttre, ja ock i dess skaplymne funnit många drag, som erinrade mera om det finska folket än något annat folk. Ett intensivare umgänge mellan de två folken skulle väl komma att visa, huruvida en verklig affinitet rådde mellan dem.

Vi berörde vidare den finska vetenskapen och dess utveckling /H.M. är framstående samlare på naturvetenskapernas område och torde äga bl.a. den mest kompletta fjärilssamlingen i världen/. Då geografin är ett af konungens största intressen, beskref jag vår geografiska forskning och särskildt "Sällskapet för Finlands Geografi". I denna förbindelse uttalade H.M. sitt bifall till att framdeles vilja mottaga Atlas de Finlande 1910.

Vi talade vidare om rasblandningen i Finland, minoritetsfrågorna och språklagstiftningen, i hvilka två sista frågor jag ej försummade framhålla, att det var, ^{frågor} som småningom skulle lösa sig af sig själf, nu då vi voro fria från de ryska intrigörernas ingérence.

- Ytterligare bad H.M. mig utlägga mina synpunkter på orsakerna till den allmänt kända inre oordningen i Rumänien.

Konungen är smärt och elegant och gör ett oändligt förfinadt och själfullt intryck; han^s/vänlighet imponerar genom sin naturlighet, och man har förmimelsen af att han ville omfatta hela världen.

Af bulgarerna nämnes konungen med en verklig stolthet i tonfallet såsom varande landets bästa arbetskraft i stort som smått, och bland utläningarna, så-

väl forna fiender som forna vänner, råder blott sympati och beundran för den 28-årige konungen, som väl icke utan orätt framhåfves vara fullt skickad att föra det olyckliga Bulgarien fram till en ljusare framtid. Jag tillägger här ett uttalande af en främmande republikansk journalist, hvilket uttalande visst icke öfverdrifver den allmänna meningen om Bulgariens monark:

"Gardez le Roi, gardez votre bonheur comme la pupille de vos yeux. En temps normal votre roi eût été un flambeau dans les pays balkaniques, dans le désarroi actuel il doit être pour vous une astre, qui doit vous guider. D'après nos renseignements, il est au-dessus de toute critique soit dans la politique, soit dans la vie privée. C'est un homme très précieux."

Nos ryssarna

Sofia.

Den 3 november på e.m. aflade jag personliga visiter hos några af de främmande ministrarna och hade därvid oturen att hos den ryske envoyén Petrajoff komma midt i en stor tebgudning, till hvilken den omfattande ryska societeten och serbiska legationen i Sofia voro samlade; vid bordet blef jag placerad mellan general X /, som glädde mig med förtroendet att han var gift med Bobrikoffs dotter!// och general Gurko.

Bolchevism i Bulgarien.

Ett intressant samtal utspänn sig där med ryske sekreteraren hr Doubi^{ts}sky, som tydligen är god kännare af Bulgarien. Han anförtrodde mig, att rumänerna icke ha så orätt i sina farhågor för, att bolchevismen åter kan sticka upp sitt hufvud i Bulgarien. Väl är den bolchevistiska ligan ej så omfattande som förr, hvilket framgår bl.a. af minskningen i prenumeranter på bolcheviktidningar, Mellan de makedoniska organisationerna och de bulgariska bolchevikerna har däremot en farlig entente etablerats. De förra resonera som så, att de kunna begagna sig af de senare för att störta Stamboliisky och sedan i sin tur undertrycka bolchevikerna. Li-

gorna är det ytterst svårt att afsälja, enär de organiserat sig enligt det ryska systemet, så att aldrig mera än tre af de sammansvarna känna hvarandra. Då den bulgariska polisen är mycket svagt organiserad och någon egentlig statspolis ej existerar, utveckla sig ligorna i temligen stor ro. Det bästa exemplet på, huru stark ligornas makt är, lemna det faktum, att krigsminister Dimitroffs mördare äro välkända, och att de alldeles ej flytt till Serbien, som utrikesministeriet gör gällande, utan att de finnas i Bulgarien och att en af dem för tre dagar sedan blifvit t. o. m. sedd på gatan i Sofia, men att regeringen icke i ögonblicket vågar inskrida, enär den vet, att om man rör vid någon af mördarna, kommer Stambolisky ofelbart att mördas. Huru utvecklingen gestaltar sig, beror i mycket därpå, huruvida Rumänien på ett framgångsrikt sätt klarar sig mot bolchevikerna, ty den bulgariska armén /obetydligt öfver 10.000 man/ räcker alls ej till för att kväsa ett uppror af allierade bolcheviker och makedoniska, välarmerade komitadjis.

/ - I dag fick min amerikanske kollega, hos hvilken jag alltjämt bor, ett skarpt bref från det bulgariska bolchevistiska-anarkistiska partiet, i hvilket notas med anledning af U.S.A. ifrågasatta exekution af tvenne kommunister. /

Samtal med polske
envoyén.

Den 7 november på f. m. aflade jag personligen visit hos min polske kollega Grabovsky, som torde vara god kännare af Bulgarien. Hr Grabovsky ansåg, att fruktan för en bolchevistisk-kommunistisk kupp var öfverdrifven, ty i det ögonblick en revolution uthryter, gå serbiska och grekiska trupper öfver gränserna och kufva densamma. Serbien håller stora styrkor vid gränsen och lurar blott på tillfälle att få en förevändning att rycka in i Bulgarien för

att tillägna sig som lön de stora kollagren vid serbiska gränsen.

Den inre ställningen ansåg hr Grabovsky dock vara mycket dålig, enär bonderegeringen Stamboliisky notoriskt saknar kunskaper för ett tillfredsställande skötande af statsaffärerna och då Stamboliisky genom sin envetenhet och härskljystnad ~~lätit~~ det komma därhan, att de demokratiska elementen kategoriskt neka att på något sätt stöda sittande regeringen. - Sannolikt är, att vi, trots Stamboliisky-regeringen/^{nu} är något säkrare än för tre månader sedan, om icke länge få se ett sammanstörtande, som slutar med diktatorns ohjälpliga fall.

Samtal med minister Picot.

Den 6 på e.m. besökte jag franske envoyén Picot, med hvilken jag hade ett en timmes samtal, som mest rörde sig om de ryska frågorna, och hvarunder hr Picot ofta refererade till rapporterna från Quai d'Orsay. Samtalet ^{därför} kan anses lemnat ett visst bestyrkande för antagandet, att den franske utrikesledningen nu fullständigt resignerat i fråga om hvarje slags vidare interventioner ^{i Ryssland} eller soulagerande af borgerliga ryska emigrationsligor. /Ryssarnas representation i Sofia betalas af U.S.A./ a Ministern anslöt sig fullkomligt till min åsikt, att den ryska misären fortskrider med stormsteg mot paralysis générale, och att ingen yttre hjälp mera kan hejda det ryska samhällets fullständiga sönderfallande. När Ryssland sedan åter reser sig som en stat, kan ingen hafva ett begrepp om. Också minister Picot trodde, att det godt kunde räcka i generationer förrän en rättsstat Ryssland ånyo kom till - något som han beklagade, enär världen icke kommer till ro förrän Ryssland inträder i handelsförbindelse, ty på grund af ekonomiska lagar innebär detta ruin för Europa, som ej ~~kan~~ föda sig utan Ryssland och därför nu nödgas utelemna sig som ett ekonomiskt rof åt de amerikanska kontinenterna, hvilka liksom en svamp komma att uppsuga frukterna af Europas mäsda.

Sofia den 7 november 1921.

M. J. Tanner

M. Frigge

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C. 22

ASIA: _____

Min. Tamerin raportit no 8, 9, 10

marask. 7, 8, 12 p.p. 1921

Sofia

LÉGATION DE FINLANDE

No 8 37.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 78/448 Sæl		121
9/12	12	2
RYHMÄ	OSASTO	LA
5	C. 22.	

Herr Minister,

Öfversändande härmed i tre exemplar mina rapporter No 8 8 af den 7 november och 8 9 af den 8 november, har jag äran hemställa, att Herr Ministerna godhetsfullt ville låta tillställa Republikens President ett exemplar af hvarje rapport.

Därjämte har jag äran hemställa, att rapport No 8 8 måtte af Ministeriet, dock ej för publicering, kommuniceras Centralhandelskammaren.

Mottag, Herr Minister, försäkran om min utmärkta högaktning

Bukarest den 19 november 1921.

Herr Dr R. Holsti,
Finlands Utrikesminister,
etc. etc. etc.
Helsingfors.

ASIAINMINISTERIÖN

FINLANDS CHARGÉ D'AFFAIRES a. l. I SOFIA RAPPORT No 38. *Ne 78/448 Sae D. 1 21*

Ss. 1-4.

9/12	No 1	LII
RYHMÄ	OSASTO	ASIA

Samtal med handels-
ministern Dascaloff.

Den 7 november hade jag på kons ~~ul~~ residiet ett samtal på en half timme med hr Dascaloff/ansedd som den enda kunnige af de sittande bulgariska ministrarna/.

Jag utvecklade för hr Dascaloff den i mina rapporter redan ofta refererade synpunkten därom, att de små staterna med deprecierad valuta borde söka genom handelsutbytet nämna sig hvarandra och upptaga direkta förbindelser. Enär produktionskostnaderna i dessa länder äro lägre än i de öfriga staterna, kan handelsutbytet mellan dem blifva mera givande än med de öfriga. Särskildt för Bulgarien, i den situation dess handel för närvarande befinner sig i förhållande till segermakterna på grund af Neuilly-fördraget, borde en handelsförbindelse med de neutrala staterna vara lockande. I Finland kunde Bulgarien till lägsta världsmarknadspriser inköpa de bästa kvaliteter af t. ex. cigarett- skrif- och tryckpapper för statens behof, cellulosa samt olika slag af jordbruksmaskiner, bl. s. separatorer och traktorer. Bulgarien kunde åter afyttra till Finland spannmål, råa hudar, tobak, ull, coconger, etc. På staterna ankommer att gynna inledandet af de direkta handelsförbindelserna genom att överenskomma om favorabla import- och exportvillkor, de privata företagarena skola nog sedan föra saken vidare.

Hr Dascaloff svarade, att han mycket intresserade sig för etablerande af direkta handelsrelationer med Finland. Val står den finska marken rätt högt i förhållande till levan /250 : 100/,

men är ju skillnaden oersevård vid jämförelse med västmakternas valutor.

Bulgariska staten har ett stort behof af papper och bads jag vara förvissad om, att Finland med glädje skulle välkomnas i konkurrensen om statsbeställningarna. Ministern lofvade göra hela sitt personliga inflytande gällande till Finlands förman, så att beställningarna komme att gå till Finland.

- Jag märkte på uttalanden att allt det jag tidigare utlagt för konungen, hr Stambolisky, minister Klissimoff, m. fl. inrapporterats till hr Dascaloff, och att han öfvervägt saken förän han så fullständigt godtog mina synpunkter angående handelsutbytet mellan Finland och Bulgarien.-

Jag framdrog därpå frågan om, huruvida det ej vore skäl att reglera frågan genom en speciell handelsöfverenskommelse.

Härtill svarade hr Dascaloff, att han skulle helsa en öfverenskommelse med Finland med största glädje. Det är ju utan vidare klart, att den direkta handeln mellan Finland och Bulgarien är båda staterna till stort materiellt gagn. Hans intresse härför grundar sig dock äfven på en djupare liggande öfverläggning: dels råder släktskap mellan de båda folken och dels böra just våra stater som de mest demokratiska i världen nära sammansluta sig och lära sig ingående känna och värdera hvarandras politiska sträfvanen. Då Finland i världen betraktas stå på den mänskliga kulturens topp, har Bulgarien det största intresse af att få lära af Finland. och få saker äro ägnade att föra folken i så intim kontakt med hvarandra som just ett intensivt, direkt handelsutbyte.

Nu står frågan så, att Bulgarien först om 1 ½

afs. Jani
attas

månad är i tillfälle att negociera med Finland en handelsöfverenskommelse /jfr min rapport No 3 8. af den 6 november/. Men för att ådagalägga sina goda avsikter af Bulgarien beredt att omedelbart bevilja Finland på basen af reciprocitet förmånen af mest gynnad nation, och ~~sedes~~ skulle jag blott behöfva adressera en note i saken till bulgariska regeringen, hvilken kommer att med glädje lemna sitt bifall till min framställning.

Tackande hr Dascaloff för det mycket smickrande omdöme han uttalat om vårt land, och hvars uppriktighet bekräftades af de förmåner Bulgarien, som följt häraf, var beredt att bevilja Finland, försäkrade jag ministern om att Finland i högsta grad besjälades af sympati för Bulgarien. Ministerns uttalanden skulle jag snarast inrapportera till min regering och senare återkomma i frågan.

Jag frågade hr Dascaloff, hvad egentligen det lagförslag rörande tulltariffen, hvilket nu låg inne i Sobranjen, afsåg. Hr Dascaloff upplyste mig om, att detsamma afsåg ett reglerande af exporttaxorna; för importen skulle sålunda alltfortfarande den autonoma tariffen komma att gälla.

Då flera uttalanden, som tidigare följts till mig på utrikesministeriet, stodo i uppenbar strid med handelsministerns uttalanden, utbad jag mig favören att få från Bukarest direkt korrespondera med honom, hvortill hr Dascaloff svarade, att det skulle vara med stor tillfredsställelse han komme att mottaga och besvara mina bref och noter.

Då jag sålunda förvissat mig om, att hr Dascaloff var sympatiskt ständ för Finlands intressen och visste, att han utkallats till samtalet med mig från sittande konseljen, ensåg jag mig ej vidare böra uppehålla honom utan drog jag mig tillbaka.

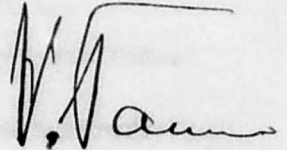
Finansministern.

officiellt har jag upprepadt uttalat önsknings-
målet på utrikesministeriet att få sammanträffa med
finansministern Tourlakoff, men har ett möte efter
10 dagars väntan ännu ej fått till stånd.

Afresa från Sofia.

Då jag icke anser mig kunna ligga här i Sofia
blott för att invänta möte med finansministern
/min amerikanske kollega alltjämt till besvär, ty
utrikesministeriet har ännu ej skaffat mig rum på
hotel/ och intet afsevärdt kan uträttas förrän jag
fått instruktioner från Helsingfors, afresa jag
den 9 de på kvällen till Bukarest för att aflossa
hr Harkönen.

Sofia den 7 november 1931.

FINLANDS CHARGE D'AFFAIRES 2.1. I SOFIA RAPPORT N:o 5 2. 78 / 448 Sca D. 1920

9/12 No 2 Lit.

Ss. 1-2.

De politiska partierna i Bulgarien.

Inom det bulgariska parlamentet ~~finns~~ en synnerligen stark partidelning. De 218 deputerade fördela sig efter valet 28 mars 1920 på följande partier:

- vänster 1. Agrarer, 113-114 dep. ledare: Stambolisky /vinst vid senaste val: 27/.
- yttersta vänster 2. Kommunister, 44-45 " " Kolarow och Blagoleff /vinst vid senaste val: 2/.
- yttersta höger 3. Demokrater, 28-30 " ledare: Malinoff /förlust vid senaste val: 4/.
- höger 4. Progressistiska folkpartiet /, som uppkommit genom en fusion 1920 af I.K. Guechoffs folkparti och Daneffs progressister/ 15 /217/ dep., ledare: Guechoff och Daneff /förlorade vid senaste val: 4/.
- höger 5. Radikaler, 8 deputerade, ledare: Zanoiff och Fadenhecht /förlust vid senaste val: 2/.
- center 6. Unifierade socialister, 7 dep., ledare Zakaroff /förlust vid senaste val: 30/.
- center 7. Nationalliberaler /det tyskvänliga partiets rester, regerade under kriget, Radoslavoff- och Tontcheff-partierna, konservativa/, 3 /3 2/ dep. /vinst vid senaste val: 2/.
- 8. Oafhångiga socialister.

Absolut majoritet innehafves af agrarererna, som rätt obekymradt om de öfrigas åsikter genomdrifva sin vilja. Agrarreformen är exempel härpå: all jord exproprieras och utdelas ånyo så, att jordbrukarena erhålla 30 ha medan åt icke brukande jordägare lemnas 10 ha.

Pressen

har ett mycket stort inflytande på politiken i Bulgarien och äro de viktigaste tidningarna de följande:

- partitidningar: demokraterna: "Preporetz", "Demokratia".
- " kons.progressister: "Mir".
- progr. folkpartiet: "Den", "Bulgaria".
- agrarererna: "Semledelchesko Sname", "Semledelch. Prawda".
- radikalerna: "Radikal".

partitidningar: liberalerna: "Nezavissimost".

unifierade socialisterna: "Narod".

kommunisterna: "Rabotnitcheski Vestnik".

Informationstidningar: "Utro" och "Zora" /-Le Matin och l'Aurore/.

Enda franskspråkiga tidningen: "L'Echo de Bulgarie" är ett regeringsorgan, som redigeras af utrikesministeriet.

Politiska revyer: /radikalernas/ "Demokratitcheski) ^{demokraterna: Demokrati} Progljet".

Bulletin för handel och industri: "Bulletin de la Chambre de Commerce et d'Industrie".

Sofia den 8 november 1921.

W. J. Amner

LÉGATION DE FINLANDE

No 3 40.

ULKOASIAINTI	
No 79 / 448 Sal	21
9/12	No
RYHMÄ	OSASTO
5	C.22

Herr Minister,

Öfversändande härmed i ~~ett~~^{fyra} exemplar min rapport-
NO 10 af den 12 november 1921, har jag äran hemställa,
att Herr Ministern godhetsfullt ville låta tillställa
Republikens President ett exemplar af rapporten.

Därjämte har jag äran hemställa, att ofvannämnda
rapport måtte af Ministeriet kommuniceras Centralhan-
delskammaren.

Mottag, Herr Minister, försäkran om min utmärkta
högaktning

Bukarest den 22 november 1921.

Herr Dr R. Holsti,
Finlands Utrikesminister,

etc. etc. etc.

Helsingfors.

No 77 / 448 Sal D. 1921		
9/12	No	Litt
RYHMÄ	OSASTO	ABA
f	C. 22	

Ss. 1-3.

Bulgariska import-
afgifter.

Sedan den 9 augusti 1921 tillämpas i Bulgarien den s.k. autonoma tariffen i stället för den generella tariffen i siltjämt gällande tulltaxa, hvilken Beskickningen förliden vår öfversände till Centralhandelskammaren i Helsingfors; se "Harutchnik på Mitniskata Slushta"; Sofia 1921/. Man förutser ingen ändring af tariffen under närmaste framtiden.

Det bör observeras, att afgifterna i tariffen äro uttryckta i guldleva; 1 guldlev-12 sedelleva.

Förutom nämnda tullafgifter uppbäras inga extra taxor.

Bulgariska export-
taxor.

Spannmål: Hvete: 100 kg 4 guldleva - 48 sedelleva.
Råg : " " 3 " " 36 "

För hvete tillkommer den af deputeradekammaren viligen voterade supplementärtaxan utgörande för 20 kg 40 leva i sedlar.

Bladtobak: Vikten räknas brutto.

Bohtcha ^{och} Basma: 100 kg 30 guldleva - 360 sedelleva.
Bashibala och andra: 100 kg 10 gleva-120 "
Kirinti : " " 1 " - 12 "

Ull:

otvättad pr 100 kg 40 guldleva - 480 sedelleva
tvättad " " " 60 " - 720 "
Cocou-silke " " " 25 " - 300 "

Hudar:

Höt vätsaltade pr 100 kg 30 gleva-360 sleva.
" torrsalt. " " " 80 " - 720 "
" torrsalt. " " " 90 " - 1080 "
Lamm " " " 8 " - 96 "
Får " " " 12 " - 144 "
Get " " " 15 " - 180 "

Varupriser i Sofia
i början af november
1921.

Spannmål: Hvete pr 100 kg 480-495 leva.

råg " " " 390-405 "

korn " " " 340-390 "

hafre " " " 370-380 "

Hudar: ox, våt pr kg 23 "

" , saltad " " 26 "

kalf, våt " " 23 "

" , saltad " " 26 "

får, torkad, ej saltad 25 "

lamm, pr par 28 "

Bladtobak Skörden 1918-1919 13-70 leva pr kg.

" 1920 12-50 " " "

Coconsilke säsongen öppnas först nästkommande
vår.

Bukarest den 12 november 1921.

N. Tamm

No 3 40.

V. J. K. K.

79 / 448 sel		21
9/12	12	
RUBRA	OS 1310	
5.	C. 14.	

Herr Minister,

Öfversändande härmed i ^{fyra} ~~tre~~ exemplar min rapport-
N:o 3 10 af den 12 november 1921, har jag äran hemställa,
att Herr Ministern godhetsfullt ville låta tillställa
Republikens president ett exemplar af rapporten.

Derjämte har jag äran hemställa, att ofvannämnda
rapport måtte af Ministeriet kommuniceras Centralhan-
delskammaren.

Mottag, Herr Minister, försäkran om min utmärkta
höfaktning

Bukarest den 22 november 1921.

N. J. K.

Herr Dr R. Holsti,
Finlands Utrikesminister,
etc. etc. etc.

Helsingfors.